

قصه های کهن به تلویزیون می آیند

ادبیات غنی و پر بار ایران زمین سرشار از حکایات، پندها و مفاهیمی است که هر یک می تواند به عنوان سوژه ای ناب و بدیع در قالب های مختلف برنامه سازی به کار بسته شود و هر بار نیز به شیوه ای متفاوت زاویه دیدی جدید به بیننده ارائه کند.

گزارشی از انیمیشن مرزبان نامه
 قصه های کهن به تلویزیون می آیند
 جام جم آنلاین: ادبیات غنی و پر بار ایران زمین سرشار از حکایات، پندها و مفاهیمی است که هر یک می تواند به عنوان سوژه ای ناب و بدیع در قالب های مختلف برنامه سازی به کار بسته شود و هر بار نیز به شیوه ای متفاوت زاویه دیدی جدید به بیننده ارائه کند.

وقتی بوستان و گلستان سعدی، شاهنامه فردوسی، دیوان حافظ، هفت گنج نظامی و میراث گرانبهای زبان فارسی را مرور می کنیم، در واقع با انبوهی از ایده های بکر و بالقوه ای روبه رو هستیم که فعلیت آنها جز با کاربست ضمنی یا مستقیم در راستای برنامه سازی برای عامه مردم یا قشرها و گروه های سنی مختلف تحقق نخواهد یافت و چون مغزی است که نغز بودن یک بسته فرهنگی را تا حدود زیادی تضمین می کند.

«#171;مرزبان نامه» تالیف سعدالدین وراوینی، یکی از سلسله کتب ارزشمندی است که این بار حکایات و قصه های آن دستمایه ساخت برنامه ای برای کودکان در قالب انیمیشن قرار گرفته است.

این مجموعه انیمیشن که با همان نام مرزبان نامه به سفارش مرکز پویانمایی صبا در حال تهیه و تولید است، سعی دارد در 26 قسمت 15 دقیقه ای به طور غیرمستقیم و اقتباسی قصه های مرزبان نامه را به زبانی ساده و قابل فهم برای کودکان روایت کند.

اما در این راه از خلق و ابداع کاراکترهای جدید، شخصیت پردازی نوآورانه فرو نمی گذارد و اهمیت آن را نیز اساساً می توان در همین گنجاندن مفاهیم محتوایی در لایه های فرمی اثر دانست.

طراحی شخصیت ها و فضای صحنه مجموعه انیمیشن مرزبان نامه را داوود مقدمی، کامپوزیت و تدوین کار را خلیل گرگی و نگارش متن را علی حضرت پور با همکاری محمد ابراهیم سلطانی فر به عهده دارند.

همچنین مونا سلطانی فر، ساناز عربی و سیدرضا غلامی انیماتورهای این اثر هستند و ساخت شخصیت ها نیز به وسیله فرید معتضد انجام می شود.

شخصیت هایی از دل ادبیات کهن

برای تهیه گزارشی از چگونگی ساخت مجموعه انیمیشن مرزبان نامه به محل تولید آن سر می زنم. با وحید حاج محمدی، مسوول روابط عمومی مرکز صبا تماس می گیرم و هماهنگی لازم انجام می شود.

حوالی ساعت دو بعدازظهر به خانهای دو طبقه و قدیمی که در خیابان شریعتی قرار دارد می رسم. بهروز سلطانی فر تهیه کننده و کارگردان کار به استقبال ما می آید. در این خانه نسبتاً قدیمی تعدادی استودیو برای دوبله انیمیشن ها و فضاهای دیگر برای انجام مراحل فنی کار در نظر گرفته شده است.

همراه با تهیه کننده به اتاقی که خلیل گرگی و داوود مقدمی در آن به ترتیب مشغول کامپوزیت و طراحی شخصیت ها هستند، وارد می شوم. بخش هایی از انیمیشن مرزبان نامه را که در حال حاضر ساخت چهار قسمت از آن بدون انجام دوبله و میکس موسیقی به پایان رسیده است، می بینم.

داستان اصلی در یک جنگل روایت می شود. یکی از شخصیت ها پالنگ است؛ موجودی غول پیکر که به نظر می رسد پیش از این در آثار انیمیشن تجربه نشده و بنا به گفته کارگردان با بازنویسی نویسنده خلق شده است.

در همین حال از بهروز سلطانی فر می خواهم کمی درباره ویژگی های کار توضیح دهد: مجموعه انیمیشن مرزبان نامه در 26 قسمت 15 دقیقه ای و با استفاده از تکنیک تلفیقی سه بعدی و دوبعدی در حال تولید است. در این کار از شیوه مت پینت استفاده می شود. در

داستان‌پردازی این مجموعه به طور غیرمستقیم از مرزبان‌نامه الهام گرفته‌ایم و کاراکترها معادل بیرونی ندارند و در قصه‌های مرزبان‌نامه نمی‌توان معادلی برای آنها یافت.

در واقع در این کار، تم و خط اصلی داستان را از قصه‌های کهن پارسی موجود در مرزبان‌نامه برمی‌داریم و در ادامه، آن را با شیوه تولید هماهنگ کرده و به بازنویسی داستان‌ها می‌پردازیم.

در ساخت این کار تلاش کرده‌ایم نوعی نگاه جدید به این داستان‌ها داشته باشیم و محتوای کار دارای مجموعه‌ای از پیام‌های اخلاقی است که همراه با آن یا در خلال آن اتفاقاتی می‌افتد که به جذابیت انیمیشن کمک می‌کند.

نتیجه مطلوب کار تیمی

سلطانی‌فر که پیش از این تهیه آثاری همچون مروراید سرخ، شیرهای آلیاتان و حکایت‌های مادربرگ را به عهده داشته است درباره تعداد و تنوع کاراکترهای این مجموعه می‌گوید: به طور کلی در این کار حدود 40 کاراکتر فرعی و اصلی طراحی شده است که به توالی در داستان‌ها حضور می‌یابند.

وی همچنین درباره تکنیک تلفیقی به کار رفته در ساخت انیمیشن مرزبان‌نامه توضیح می‌دهد: کاراکترها سه‌بعدی نمایش داده می‌شوند؛ اما آکسسوار صحنه، افکت‌ها، تروکاژها و فضای پشت صحنه دوبعدی است.

باید بگوییم در ساخت انیمیشن هیچ الزامی وجود ندارد که حتماً از یک شیوه و تکنیک استفاده شود، بلکه می‌توان راهی جدا در پیش گرفت و نوآوری داشت، اما نکته‌ای که در رابطه با ساخت انیمیشن اهمیت زیادی دارد توجه به کارگروهی است.

کار گروهی باعث می‌شود شاهد نتیجه بهتری باشیم. به همین دلیل در مرزبان‌نامه من و آقای گرجی و مقدمی بیشتر تصمیمات را در تعامل با هم می‌گیریم. اساساً برای این که بتوانیم در این حرفه حرفی برای گفتن داشته باشیم باید به فرهنگ کارگروهی توجه ویژه‌ای داشته باشیم و در برابر نظرات هم انعطاف‌پذیری به خرج دهیم و سرعت در برابر آن موضع نگیریم.

تهیه‌کننده و کارگردان مجموعه مرزبان‌نامه در ادامه گفته‌های خود کمی هم درباره چگونگی شکل‌گیری ایده اولیه و طرح کلی کار صحبت می‌کند: ارائه طرح اولیه این کار به زمانی حدود یک سال و نیم پیش بازمی‌گردد. اما به علت تغییرات مدیریتی در صبا برخی پروژه‌ها برای مدتی دست نخورده باقی ماند؛ بنابراین دوره پیش‌تولید این کار کمی طول کشید و در واقع ما حدود یک سال پیش کار را به طور جدی شروع کردیم.

یکی از دلایلی هم که دوره پیش‌تولید را بیشتر در نظر گرفتیم این بود که قصد داشتیم اقدامات اولیه را بخوبی انجام دهیم که در طول کار با مشکل خاصی روبه‌رو نشویم و تنها نورپردازی، رندرینگ و برخی دیگر از قسمت‌ها باقی بماند.

سلطانی‌فر ارزیابی خود را از میزان بودجه اختصاص یافته به تولید انیمیشن چنین بیان می‌کند: به نظر من اگر می‌خواهیم اتفاقات و نتایج خوبی را در بخش انیمیشن شاهد باشیم، باید تاوان آن را هم بپردازیم و ساختار شکنی کنیم.

امیدواریم اختصاص یک شبکه مجزا به انیمیشن باعث شود برآوردهای این آثار افزایش پیدا کند تا حداقل فعالان بخش انیمیشن بتوانند با خیال راحت و بدون دغدغه به فعالیت خود به بهترین شکل ادامه دهند. کار انیمیشن بسیار سخت و دشوار است، زیرا شخصیت‌ها کاملاً خلق و از دل داستان‌ها بیرون کشیده می‌شوند. بنابراین باید بودجه مناسبی به این تولیدات اختصاص یابد.

فعالیت بخش خصوصی

داوود مقدمی، طراح شخصیت‌ها و فضاهای مجموعه مرزبان‌نامه درباره میزان فعالیت بخش خصوصی در زمینه تولید آثار پویانمایی می‌گوید: بخش خصوصی به طور جدی در حوزه تولید انیمیشن فعالیت نمی‌کند، زیرا برای بازگشت هزینه تضمینی وجود ندارد و ممکن است محصول شرکت‌ها توسط تلویزیون خریداری نشود و در نهایت شرکت‌ها متضرر شوند. در ایران همکاری با ارگان‌های غیردولتی در بخش انیمیشن به خطرپذیری نیاز دارد.

شبکه پویا، اتفاقی مبارک بود

بهروز سلطانی‌فر، درباره میزان تاثیرگذاری تاسیس شبکه انیمیشن (پویا) می‌گوید: بدیهی است تاسیس این شبکه می‌تواند تاثیر مثبتی در بهبود کیفیت انیمیشن‌ها داشته باشد، زیرا تعداد افراد فعال در این حوزه بیشتر می‌شود و برای پخش کارها نسبتاً تضمینی وجود دارد و کارها پس از تولید به نمایش درمی‌آیند. به اعتقاد من راه‌اندازی شبکه پویا اتفاقی مبارک بود.

او مي‌گويد: يکي از مشکلات انيميشن هم تاکنون همين بود که برخي آثار توليد مي‌شدند اما براي پخش آنها اقدامي صورت نمي‌گرفت يا اين که دير پخش مي‌شدند؛ بنابراین جذابيت خود را از دست مي‌دادند.

در حالي که هنر مساله‌اي به روز است و تاريخ مصرف دارد و اگر در زمان مناسب خود مصرف نشود شايد تاثيرگذاري و قابليت اصلي خود را از دست بدهد. شبکه پويا مي‌تواند اين به روز بودن را تامين کند. همچنين تاسيس اين شبکه باعث مي‌شود کارها دقيق‌تر و از نظر کيفي به هم نزديک‌تر شوند. (جام جم - ضميمه قاب کوچک)

رکسانا قهقرايي